उदयपुरगढी गाउँपालिका

जिल्ला, उदयपुर, १ नं. प्रदेश, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

खण्डः ३, सङ्ख्याः १५, भागः २, पारित मितिः २०७६ फाल्गुण ५

सुधारिएको वा उन्नत बोका खरिद्, उपयोग तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६

प्रस्तावना

मासुमा आत्मनिर्भर बनाउनको लागि पालिकामा विभिन्न प्रकारका कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै आइरहेको छ। मासुमा आत्मनिर्भर हुनको लागि बाखाको महत्वपुर्ण भूमिका रहेको छ। तर परम्परागत ढंगले पालिदै आएको बाखाहरू आफ्नै सन्तानहरूसंग प्रजनन् (हाडनाता सम्बन्ध) भई रहेको अवस्था बिध्यमान छ, त्यसरी उत्पादित बोका तथा बाखाहरू पुड्का, होचा, ख्याउटे र रोगी हुने साथै उत्पादन पनि कम भएको पाईन्छ। यस प्रकारको हाडनाता प्रजनन् हुन नदिनका लागि बाहिरबाट ल्याएको उन्नत वा सुधारिएको जातको बोकाहरू जस्तैः बोयर, जमुनापरी, सानन, खरी आदिबाट प्रजनन् गराउने प्रचलन निकै लोकप्रिय हुदै आएको छ। सुधरिएको तथा उन्नत बोकाहरूबाट स्थानीय बाखाहरूमा प्रजनन् गराएमा बाखाको नश्ल सुधारमा उल्लेखनीय सुधार भइ उत्पादन र उत्पादकत्वमा समेत उल्लेखनीय वृद्धि हुने देखिन्छ ।

बाहिरबाट ल्याएका १-२ वटा सुधारिएको वा उन्नत बोकाहरूले एउटा समुहका सम्पूर्ण बाखाहरूलाई प्रजनन् गराउन सकिन्छ। यसरी प्रजनन् गराई उत्पादन गरेका बोका तथा बाखाहरू छिटो बढ्ने, बढि तौल भएको, रोग कम लाग्ने, हेर्दा ह्रिस्टपुस्ट र बढि आम्दानी समेत दिन्छ । त्यसैले सुधारिएको वा उन्नत बोकाहरूको कसरी प्रभावकारीढंगले खरिद, उपयोग र व्यबस्थापन गर्न सकिन्छ भन्ने अभिप्रायले यो कार्यविधि तयार पारिएको हो ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ**

क) यो कार्यविधिको नाम “सुधारिएको वा उन्नत बोका खरिद, उपयोग तथा ब्यबस्थापन कार्यविधि” २०७६ भन्ने जनाउने छ ।

ख) यो कार्यविधि गाउँरनगर कार्यपालिकाले अनुमोदन गरेको मितिबाट लागु हुने छ ।

२. **यो कार्यविधि लागु हुने क्षेत्र**

क) यो कार्यविधि गाउँरनगरपालिका क्षेत्र भित्र लागु हुनेछ ।

३. **परिभाषा**

बिषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा:

क) “सुधारिएको बोका” भन्नाले स्थनीय जातका बाखाले पाएका राम्रो गुणस्तर भएको बोकालाई जनाउने छ ।

ख) “उन्नत बोका” भन्नाले जातीय सुद्धता कम्तिमा ५० प्रतिशत भएको बाहिरबाट ल्याई क्रस गराई उतपादन गरिएको स्वास्थ्य बोकालाई जनाउने छ ।

ग) “प्रजनन्” भन्नाले बोकाव्दारा बाखालाई सन्तान उत्पादनको लागि बाली लगाउने क्रियालाई भनिन्छ ।

घ) “हाडनाता प्रजनन्” भन्नाले सात पुस्ता भित्रका सन्तति बिच प्रजनन् गराउने क्रियालाई भनिन्छ ।

ङ) “खरिद समिति” भन्नाले पालिका ले नियम अनुसार कृषि तथा पशुसँग सम्बन्धित सामग्री तथा बस्तु खरिद गर्न बनाई एको समितिलाई भनिन्छ ।

च) “बाखाको प्राथमिकता क्षेत्र” भन्नाले पालिकाको नीति र कार्यक्रम अनुसार बाखा पालन गर्नको लागि पालिकाले छुट्याएको निश्चित क्षेत्रलाई जनाउने छ ।

छ) “दाना” भन्नाले सुधारिएको तथा उन्नत बोकालाई प्रजनन् योग्य बनाउनको लागि आवस्यक सन्तुलित (कार्बोहैड्रेड, खनिज, प्रोटिन, चिल्लो, भिटामिन आदि मिश्रित) आहारलाई जनाउने छ ।

ज) "अनुदान" भन्नाले पालिकाले उपलब्ध गराउने बोकाको निश्चित मुल्यको हिस्सा व्यहोर्ने रकमलाई जनाउने छ।

झ) "बोका पालक कृषक" भन्नाले समुहको बाखाहरूलाई प्रजननको लागि बोका पाल्ने व्यक्तिलाई जनाउने छ।

ञ) "पालिका स्तरीय कृषि विकास समिति" भन्नाले कृषि विकास कार्यक्रम संचालन तथा व्यबस्थापन कार्यविधि अनुसार पालिकाको कृषि र पशु विकास सम्बन्धि नीति नियम, तथा अन्य बिषयमा पलिकलाई सल्लाह तथा परामर्श दिन बनाएको समिति भन्ने जनाउने छ।

ट) "नश्ल सुधार" भन्नाले उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नको लागि त्यहि जातको नजिकको नाता नपर्ने संग प्रजनन् (४-६ पुस्ता बाहिर) गराउनु भन्ने जनाउछ।

ठ) "पुर्वाधार" भन्नाले उद्योग वा व्यवसाय प्रबर्धनको लागि आबस्यक पर्ने संरचना तथा सुविधाहरू जस्तैस् सडक, भवन, बिद्युत, हाटबजार, संकलन केन्द्र, शितभण्डार आदिलाई जनाउँछ।

ड) "जातीय शुद्धता" भन्नाले कुनै पनि पशु पछिको भालेमा भएको गुण जन्मेका बच्चाहरूमा कति प्रतिशतले सरयो भन्ने कोणबाट गरिने हिसाबलाई जनाउछ, जति धेरै प्रतिशत गुण सऱ्यो त्यतिनै बढि जातीय सुद्धता भएको मानिन्छ।

ढ) "नीति" भन्नाले कुनै पनि संघ संस्था वा व्यक्तिले कुनै कार्य सफल गर्नको लागि बनाएको मार्ग दर्शन वा सिद्धान्तलाई जनाउँछ।

ण. "कोटेशन" भन्नाले आपूर्ति कर्ताले आफ्नो बस्तुहरू के कति मुल्यमा उपलब्ध गराउन सक्छ भनि सम्बन्धित संस्था वा व्यक्तिलाई पेश गर्ने कागजातलाई जनाउछ।

त. "पशु शाखा" भन्नाले पालिकाको पशु विकास सम्बन्धि कार्यक्रम हेर्ने शाखालाई जनाउने छ।

४. निर्देशिकाको उद्देश्य

क) पालिकाले बाखाको नश्ल सुधारको लागि खरिद गर्ने सुधारिएको वा उन्नत बोकाको पहिचान र छनौट प्रक्रियालाई नियम वा प्रणालीसम्मत र पारदर्शी बनाउनु।

ख) सुधारिएको वा उन्नत बोका पाल्ने कृषकको बोका पाल्न सक्ने आधार, काम, कर्तब्य र भूमिकाको बिषयमा स्पष्ट जानकारी प्रदान गर्नु।

ग) कृषक समूहको स्थानीय बाखाहरूलाई सुधारिएको वा उन्नत बोकाद्वारा प्रजनन् गराई बाखाको उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी व्यबसायिक बाखापालनलाई प्रबर्धन गर्ने।

परिच्छेद २
प्राथमिकता, नीति तथा जिम्मेबारी

पालिकाको कुन वडाको कुन समुहलाई कति बोका दिने भन्ने कुराको निर्धारण पालिकाको प्राथमिकता, भौगोलिक अवस्था, पुर्बाधार विकास, कृषकको चाहना र बजारको मागले निर्धारण गर्दछ। प्राथमिकताको कुरा पालिकाको नीति तथा कार्यक्रमले स्पष्ट पारेको हुन्छ। यदि बाखापालनबाट मासुमा आत्मानिर्भर हुने पालिकाको नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेख भएको भए, माथिका कुराहरूलाई मध्यनजर राखी सम्बन्धित समुहले आपसी छलफल गरी कति बोका आबस्यक पर्ने हो ? सो बारेमा निर्णय गर्नु पर्दछ। सो निर्णय अनुसारको माग सम्बन्धित वडाको वडा समिति वा वडास्तरीय कृषि विकास समितिमा पेस गर्नु पर्दछ र उक्त मागलाई वडा स्तरीय कृषि विकास समितिले वडाका पशु प्रबिधिकसंग समन्वय गरी गाउँ वा नगर पलिकस्तारिय कृषि विकास समितिमा पेस गर्दछ र पालिका स्तरीय कृषि विकास समितिले अन्य वडाहरूबाट आएका मागहरूलाई समेत समाबेश गरी गाउँ वा नगरसभामा पेस गर्दछ। पेस भएको मागलाई गाउँ वा नगरसभाले पास गरी सकेपछि मात्र उक्त आर्थिक बर्ष (आ.व.) को लागि बोका खरिद गर्न सकिन्छ। बोका खरिद गर्न आवस्यक प्रक्रिया मिलाई पशु पन्छी शाखाले बोकाको खरिद प्रक्रियालाई अगाडि बढाउछ।

५. बोका छनौट प्रक्रिया

पालिका अन्तर्गतको पशु शाखा प्रमुखले कृषक समूहको माग अनुसारको बोका कहाँ पाईने हो भन्ने बिषयमा आफै वा प्राबिधिक कर्मचारी खटाई बोका पाईने फर्महरू पत्ता लगाउने छ। पहिचान गरिएका फर्मका बोकाहरूको गुणस्तर जाँच गरिने छ। उपयुक्त बोका छनौट गर्दा निम्न कुराहरूलाई ध्यान दिनु पर्नेछः

- आमा बाउको पहिचान भएको

- जातीय शुद्धता प्रतिशत ५० प्रतिशत भन्दा बढि भएको
- रोग प्रतिरोधक खोपहरू लगाईएको
- प्रजनन् योग्य उमेर भएको
- स्वास्थ्य (उमेर अनुसारको तौल, सक्रिय, दानापानी राम्रोसंग खाने, घाउ, रोग तथा बाह्य परजीवी नभएको आदि)
- हेर्दा ह्विस्टपुस्ट र चिल्लो देखिने आदि ।

परिच्छेद–३

कोटेशन, अनुदान तथा बोका खरिद

सुधारिएको वा उन्नत बोका उपलब्ध भएका फर्महरूबाट कति प्रतिशत शुद्धता गुण भएको बोका हो, प्रति केजी बिक्रि दर, बोकाको तौल र संख्या, उपलब्ध गर्ने मिति जस्ता जानकारीहरू उल्लेख भएको फर्मको अधिकारिक पत्र (अनुसुची १ फर्मको कोटेशन फारम) सहितको ३ भन्दा बढि कोटेशन संकलन गर्नु पर्ने छ । संकलित सबै कोटेशनहरूको पशु शाखाले तुलनात्मक चार्ट बनाई खरिद समितिको बैठक बोलाई, उक्त तुलनात्मक चार्ट पेश गर्नु पर्दछ । खरिद समितिले प्रस्तुत चार्टको आधारमा उपलब्ध गराउन सक्ने बोकाको संख्यालाई समेत ध्यान दिई उपयुक्त कुनै एक फर्मलाई छनौट गर्नेछ । छनौट गर्दा स्पष्ट कारणहरू समेत उल्लेख गरी निर्णय गर्नु पर्ने छ । खरिद समितिले उपलब्ध गराउने बोकाको पर्ने मुल्यको कति प्रतिशत पालिकाले र कति प्रतिशत समूहले व्यहोर्ने हो पालिकाको नर्मस र रेट अनुसार स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्ने छ र सो को जानकारी सम्बन्धित समुहलाई पशु शाखाले दिनु पर्ने छ । समुहले व्यहोर्ने बोकाको रकम उठिसके पछी बोका खरिद गर्नु पर्दछ ।

खरिद समितिको निर्णय पश्चात पशु शाखाले उक्त फर्मलाई बोका उपलब्ध गराउन पत्रचार वा जानकारी गर्ने छ ।

६. बोका खरिद प्रक्रिया

बोका खरिद प्रक्रिया गर्दा तलका कुनै एक बिधि अपनाउन सकिने छ:

क) फर्मलाई कुन मितिमा कसरी उपलब्ध गराउने हो भन्ने व्यहोरा खुलाई पशु शाखाले पत्र लेख्ने र सोहि बमोजिम फर्मलाई नै सम्बन्धित स्थानमा ल्याउन जानकारी दिई आवस्यक सहयोग र समन्वय गर्ने ।

ख) पशु शाखाका प्राबिधिक कर्मचारी र कृषक समुहको सदस्यको टिम बनाई बोका खरिद गर्ने ।

ग) पशु शाखाका प्राबिधिक कर्मचारी गई बोका खरिद गर्ने ।

यसरी खरिद गरेको बोकाको एकमुष्ट रकम, प्राप्त खरिद बिलको आधारमा लेखा शाखाले सम्बन्धित फर्मको खातामा सिधै जम्मा गर्ने छ ।

यसरी खरिद गरेको बोका हस्तान्तरणको लागि पशु शाखा, कृषि विकास समिति र कृषक समुहको रोहबरमा सम्बन्धित समूह, कृषि सहकारी, फर्मलाई आदिलाई भेला गराई आवस्यक संझौता (अनुसूची २स कृषक समूह र पशु शाखा बिचको सम्झौता फारम) वा भरपाई गरी उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।

परिच्छेद–४

कृषक समुहको भूमिका, व्यक्ति छनौट तथा ब्यबस्थापन

७. बोका ब्यबस्थापनको लागि सम्बन्धित समुहको भूमिका

क) समुहको बैठक बसी बोका खरिद गर्नु पूर्व समुहले व्यहोर्ने रकम संकलन गरी पशु शाखामा बुझाउने ।

ख) कुन सदस्यलाई बोका पाल्न दिने हो भन्ने निर्णय गर्ने ।

ग) बोका सहि ढंगले पाले नपालेको अनुगमन गर्ने ।

घ) बोकाले प्रजनन् गराए बापत कति शुल्क लिने हो वा नलिने हो सोको निर्णय गर्ने ।

ङ) राम्रोसंग बोका पालि समुहका धेरै बाख्राहरूलाई प्रजनन् गराउने सदस्यलाई मूल्यांकनको आधारमा पुरस्कृत गर्ने ।

च) उन्नत बोकाबाट प्रजनन गराई कति पाठापाठी जन्मियो भन्ने बिबरणको तथ्यांक राख्ने ।

छ) समूहका सदस्यले बार्षिक कति बोका तथा बाखा बिक्रि वितरण गरे सो को लागत राख्ने ।

ज) उन्नत बोकाबाट कति प्रतिशत गुण जन्मेको पाठापाठीमा सर्न गयो भन्ने लागत राख्ने ।

झ) उन्नत बोकाहरू उत्पादन गर्ने योजना बनाइ कार्यन्वयन गर्ने ।

ञ) बोका राम्रोसंग नपाल्ने सदस्यबाट बोका झिकाई अर्को उपयुक्त सदस्यलाई उपलब्ध गराउने ।

ट) लापरबाहीको कारण बोका मर्न गएमा सम्बन्धित सदस्यसँग क्षतिपूर्ति भराउने ।लापर्बाही गरेको हो हैन भन्ने सफाई दिने अवसर निज बोका पाल्ने सदस्यलाई समुहले दिने छ।

ठ) समूह बाहिरको कृषक समुह वा कृषकहरूले बाखा प्रजनन् गराएमा कति शुल्क लिने भन्ने निर्णय गर्ने र सो मध्ये कति समूह कोषमा राख्ने र कति बोका पल्नेलाई दिने भन्ने निर्णय गर्ने

८. निम्न पुर्वाधार र क्षमता भएको सदस्यलाई बोका पाल्न दिनु पर्दछः

क) आर्थिकरूपले बिपन्न र सामाजिक रूपले पछाडी पारिएको वा परेको वर्ग ।

ख) पर्याप्त डाले वा भुईघास भएको ।

ग) बोकालाई आवस्यक मात्रामा दाना ख्वाउन सक्ने वा खाध्य सामग्री उपलब्ध गराउन सक्ने ।

घ) बोका सम्बन्धि रोग तथा परजीबी नियन्त्रण गर्ने ज्ञान र सीप भएको ।

ङ) रोग तथा परजीबी लागेमा सजिलै उपचार गर्न लैजान सकिने स्थान वा प्राबिधिकको पहुँच भएको ।

च) बोका पाल्नको लागि जनशक्ति भएको ।

छ) समय ब्यबस्थापन गर्न सक्ने ।

९. बोका पाल्ने सदस्यले पालन गर्नु पर्ने भूमिका र जिम्मेबारी निम्न अनुसार हुनेछः

क) बोकालाई प्राविधिकको सल्लाह अनुसार दाना पानीको व्यवस्था गर्न सक्ने ।

ख) बोकालाई रोग तथा परजिबिले आक्रमण गरेमा तुरून्त प्राविधिकको सल्लाह अनुसार उपचार गर्न सक्ने ।

ग) बोकालाई उपयुक्त बस्ने व्यवस्थाको प्रबन्ध गर्न सक्ने ।

घ) सामान्यतय प्रजनन् गराउनको लागि सम्बन्धित व्यक्तिले बाखालाई बोका पालेको घरमा ल्याउनु पर्ने छ ।

ङ) प्रजनन् गराए वापत शुल्क लिने नलिने समुहको निर्णयलाई पालना गर्नु पर्ने छ । यदि लिने भएमा समुहले तोके बोमोजिम मात्र शुल्क लिनु पर्ने छ ।

च) परिपक्व भएपछि मात्र प्रजनन्को लागि प्रयोग गर्ने र बोकाको क्षमतामा ह्रास नआवोस् भन्नको लागि प्रतिदिन कति बाखासंग प्रजनन् गराउने भन्ने कुरा प्राविधिकको सल्लाह अनुसार गर्नुपर्ने छ ।

छ) बोकालाई खुवाएको दानापानीको दैनिक रेकर्ड राख्नु पर्नेछ । (अनुसूची ३ दाना पानीको रेकर्ड फारम)

ज) बोकालाई गरेको उपचारको रेकर्ड राख्नु पर्नेछ । (अनुसूची ४ उपचारको रेकर्ड फारम)

झ) प्रजनन् गराएको बाखा र प्रजनन् पछी कति बाखाले पाठापाठी जन्मायो भन्ने रेकर्ड बोका पाल्ने व्यक्तिले राख्नु पर्दछ। साथै प्रजनन्बाट कति प्रतिशत गुण नयाँ पुस्तामा सर्यो भन्ने रेकर्ड पनि राख्नु पर्दछ। (अनुसूची ५ प्रजनन् सम्बन्धित विवरण फारम)

ञ) समूह बाहिरको कृषक समुह वा कृषकहरूले बाखा प्रजनन् गराएमा समुहको निर्णय अनुसार शुल्क लिन सक्ने छ। सो शुल्क कति बोका पाल्नेले सदस्यले लिने र कति समूह कोषमा राख्ने भन्ने समुहको निर्णय अनुसार हुनेछ ।

ट) यदि बोका पाल्ने सदस्यले बोका पाल्न नसक्ने भएमा सम्बन्धित समुहमा लिखित जानकारी दिन सक्ने छ ।

ठ) बोका पाल्ने सदस्यको लापर्बाहीको कारणले बोका मर्न गएको हो भन्ने पुष्टी हुन गएमा उक्त बोकाको क्षतिपूर्ति बोका पाल्ने सदस्य स्वयंले समुहको निर्णय अनुसार तोकिएको रकम तिर्नु पर्दछ।

ड) प्रजनन् सेवा दिएको २ वर्ष अबधि पुगे पछि उक्त बोकाको सम्पूर्ण दायित्व सम्बन्धित बोका पाल्ने सदस्यको हुने छ । यस्तो अवस्थामा समूह भित्रको सदस्यहरूको बाखालाई हाडनाता पर्ने भएकाले प्रजनन् गराउन पाईने छैन ।

ण) यस्तो अबस्थामा बोका पाल्ने सदस्यले अर्को समुहको उन्नत बोकासंग सट्टापट्टा गरी समुहको बाखासंग प्रजनन् गराउन सक्ने छ । सट्टापट्टा गरी ल्याएको बोकबाट भने समुहको बाखाहरूलाई प्रजनन् गराउन सक्ने छ, यसरी प्रजनन् गराएबापत बोका पाल्ने व्यक्तिले समुहको सदस्यहरूबाट शुल्क लिन सक्ने छ ।

परिच्छेद–५
बोका पालक कृषक र समुहको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिबेदन

१०. अनुगमनः
सुधारिएको वा उन्नत बोकाहरू कृषक समुहका सदस्यहरूलाई उपलब्ध गराए बापत कति फाइदा पाए, के समस्या भोगिरहेका छन् र के सुधार गर्दा अझ बढि प्रभावकारी हुन्छ भन्ने बुझ्नको लागि बोका पालक कृषक र कृषक समुहको अनुगमन गर्ने कार्यक्रम राख्नु पर्दछ। यसरी अनुगमन गर्दा राम्रो काम गर्नेलाई प्रोत्साहन हुने, अन्यौलमा परेकोलाई स्पष्ट हुने र लापर्बाही वा दुरूपयोग गर्नेलाई बेलैमा नियन्त्रण गर्न सकिन्छ। फलस्वरूप, श्रोत साधनको प्रभावकारीढंगले सदुपयोग हुन्छ।

पालिकाका उप-प्रमुख वा उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा गठित अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले अनुगमनको कार्य गर्ने छ। अनुगमन गर्ने बिस्तृत कार्यक्रमको योजना पशु शाखाले गर्ने छ।

अनुगमन गर्दा निश्चित फारम तयार पारी सोहि बमोजिम गरिने छ (अनुसूची ६(बाखापालक समूहको अनुगमन फारम)। अनुगमन गर्दा बिशेषत बोकाको दानापानीको अवस्था, उपचार, प्रजनन् कार्य, पाठापाठी उत्पादन अवस्था, बोकाको स्वास्थ्य अवस्था, समूहको सदस्यहरूले बोकाबाट पाएको सेवाको अवस्था, आम्दानी तथा व्यवसायमा ल्याएको सकारात्मक वा नकारात्मक प्रभाव र असर आदिलाई मध्येनजर राखी गरिन्छ।

११. मूल्यांकन
अनुगमन बाट प्राप्त जानकारीको आधारमा कुन बोका पालक कृषक र बाखापालक समूह सक्रिय छ वा निस्क्रिय छ, कुन बाखा पालक कृषक वा समुहलाई बढि वा कम प्राबिधिक, सामाग्री वा ब्यबस्थापकीय सहयोग आबस्यक छ भनि पत्ता लगाउन र तदनुरूप सहयोग गर्न मद्दत पुग्दछ।

१२. प्रतिबेदन
बोका पालक कृषक र बाखापालक कृषक समूहको अनुगमनबाट प्राप्त जानकारीलाई सिलसिलेबार ढंगमा उल्लेख गरी प्रतिबेदन तयार गरिन्छ। प्रतिबेदन तयार गर्दा अनुगमन गरेको मिति, सहभागी संख्या, उद्देश्य, अनुगमन गर्दा अपनाईएको तरिका, सबल पक्ष, सुधार्नु पर्ने पक्ष, सवाल, चुनौती, समाधानका उपाय तथा सुझावहरू समेत समाबेश गरी तयार गर्नु पर्दछ (अनुसूची ७ऽ अनुगमन प्रतिबेदन फारम)।

परिच्छेद–६
बिबिध

क) प्रचलित कानुन लागु हुने
कार्यक्रम कार्यन्वयनको सम्बन्धमा यस कार्यविधिमा उल्लेख भएको हकमा यसै बमोजिम तथा कार्यविधिमा उल्लेख नभएको कुराको हकमा प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ।

ख) बाधा अड्चन फुकाउ (खारेजी र संशोधन)ः

१. कार्यविधि कार्यान्वयनको सन्दर्भमा गाउँनगरपालिकाले आबश्यक निर्णय गर्न सक्ने छ।

२. **अन्तिम निर्णयः** कार्यविधि कार्यन्वयनमा बाधा अड्चन आईपरेमा वा विवाद उत्पन्न भएमा गाउँपालिकाको निर्णय अन्तिम हुनेछ।

३. **खारेजी वा संशोधनः** कार्यविधिलाई आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाले खारेजी वा संशोधन गर्न सक्ने छ।

४. **अन्तिम ब्याख्याकारः** यो कार्यविधिको अन्तिम ब्याख्याकार गाउँनगरपालिका हुने छ।

अनुसुचिहरू
अनुसूची १: कोटेशनको फारम

मिति......................

श्री प्रमुख ज्यु
पशु शाखा
.... पालिका .... जिल्ला

बिषय: बोका सम्बन्धि कोटेशन

महोदय,

उपर्युक्त सम्बन्धमा यस .... फर्मले त्यस .... पालिकालाई आबस्यक पर्ने निम्न विवरण अनुसारका बोका उपलब्ध गराउन सकिने व्यहोरा अनुरोध गरिन्छ ।

क) उपलब्ध गराउन सक्ने जम्मा बोका संख्या ....
- .... केजीको बोका संख्या ....
- .... केजीको बोका संख्या ....

ख) प्रति केजी रू ....
ग) उमेर
- .... महिना .... संख्या
- .... महिना .... संख्या

घ) उपलब्ध गराउन सक्ने मिति ......

दस्तखत ....
नाम ....
पदस् ....
फर्मको छाप

अनुसूची–२
कृषक समूह र पशु शाखा बिचको सम्झौता

.... पालिका वडा नं.......... का .... कृषक समूह .... पालिका अन्तर्गत पशु शाखाबाट करिब .... केजीको .... जातको .... महिनाको सुधारिएको/उन्नत जातको .... वटा बोका प्राप्त गर्यौं ।

बुझाउनेको नाम	बुझ्नेको नाम ....
पद	पद ....
दस्तखत	दस्तखत ....
मिति	

अनुसूची–३
बोकालाई दाना दिएको विवरण

क्र.सं.	दानाको विवरण	इकाई	जम्मा मात्रा (केजी)	लागत रु.
१				
२				
३				

अनुसूची–४
बोकालाई उपचार गरेको विवरण

क्र.सं.	रोग वा परजीवि विवरण	उपचार विधि (इन्जेक्सन, भ्याक्सिन, ड्रेन्चिङ्ग आदि)	औषधी विवरण	जम्मा खर्च रु.
१				
२				
३				

अनुसूची–५
बोकाद्वारा प्रजनन् तथा पाठापाठी विवरण

क्र.सं.	बाखा धनीको नाम र ठेगाना	
१	प्रजनन् गरेको बाखाको संख्या	
२	पाठा/पाठी संख्या	
३	बोकाको जातीय गुण पाठापाठीमा सरेको प्रतिशत	
४	बिक्रि संख्या	
	बिक्रीबाट आम्दानी रू	

अनुसूची–६
अनुगमन समितिले अनुगमन गर्ने फारम

क्र.सं.	क्रियाकलाप अवलोकन विवरण	सम्पादन गरेको क्रियाकलाप र उपलब्धि
१	भ्रमण गरेको मिति	
२	अनुगमन गरेको सदस्यको नाम	
३	अनुगमनको उद्देश्य	
४	बाखापालक समूह सम्बन्धि जानकारी	
५	अनुगमन गरेको कृषक समूहको नाम र ठेगाना	
६	बाखापलक समुहमा आबद्ध लैंगिक तथा जातीय विवरण	
७	बोका र बोकापालक कृषक सम्बन्धि जानकारी	
क	अनुगमन गरेको बोका पालक कृषकहरूको नाम र ठेगाना	
ख	बोकाको दाना ख्वाएको अवस्था	
ग	बोकाको उपचारको अवस्था	
घ	बोका बस्ने खोरको अवस्था	
ङ	बोका पालक कृषकको समस्या	
च	बोकाले प्रजनन् गरेको बाखाको संख्या	
छ	बोकाको प्रजनन्बाट जन्मेको पाठापाठीको संख्या	
ज	पाठापाठी को जातीय शुद्धता प्रतिशत	
झ	बोकाबाट प्राप्त सेवाबाट सन्तुष्टिको अवस्था	
ञ	बोकाबाट प्रजनन् भै जन्मेका पाठापाठीको संख्या	
ट	पाठापाठी बिक्रीबाट हालसम्मको आम्दानी रू	
ठ	कति सदस्यहरू बाखापालन व्यवसायमा संलग्न छन् ?	जम्मा सदस्य .... ब्यवसायमा संलग्न संख्या ....
ड	बाखा पालन समुहमा देखिएका समस्या तथा कमजोरीहरू	
ढ	बाखापालन ब्यबसायबाट सदस्यहरूमा परेको प्रभाब	
ण	बाखापालन समुहलाई अनुगमन समितिको सुझाब	

अनुसूची–७

अनुगमन समितिको प्रतिबेदन फारम

क.सं.	क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सम्पादन
१	भ्रमण गरेको मिति	
२	अनुगमन गरेको सदस्यको नाम	
३	अनुगमनको उद्देश्य	
४	अनुगमन गर्दा अपनाईएको तरिका	
५	अनुगमन गर्दा देखिएका सबल पक्षहरु	
६	अनुगमन गर्दा देखिएका दुर्बल पक्षहरु	
७	अनुगमन गर्दा देखिएका समस्या तथा चुनौती र अपनाई एका उपायहरु	
८	बाखा प्रजनन्द्वारा समुहका सदस्यहरुमा परेको प्रभाव	
९	अनुगमन समितिले बोका पालक कृषक र कृषक समुहलाई दिएका सुझावहरु	
१०	प्रतिबेदन तयार मिति	

तयार पार्नेको नाम र दस्तखत ....?

<u>आज्ञाले</u>
माधव सुवेदी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

उदयपुरगढी गाउँपालिका

जिल्ला, उदयपुर, १ नं. प्रदेश, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

खण्डः ४, सङ्ख्याः १, भागः २, पारित मितिः २०७७ वैशाख ११

असङ्गठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग तथा असहायहरूलाई उपलब्ध गराइने राहत सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७

कोभिड-१९ को संभावित संक्रमणको कारण उत्पन्न प्रतिकुल अवस्थाबाट प्रभावित असङ्गठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग तथा असहायहरूलाई दैनिक जीवन यापनको लागि स्थानीय तहबाट राहत उपलब्ध गराउने गरी नेपाल सरकार, मन्त्रीपरिषदबाट भएको निर्णय कार्यान्वयन गर्न यो मापदण्ड तयार गरिएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ**

(१) यस मापदण्डको नाम असङ्गठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग तथा असहायहरूलाई उपलब्ध गराइने राहत सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७ रहेको छ।

(२) यो मापदण्ड नेपाल सरकारले लकडाउन घोषणा गरेको अवधिसम्मको लागि लागू हुनेछ।

२. **परिभाषा**

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमा:

क) असङ्गठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग भन्नाले दैनिक रूपमा कामकाज गरी पटके वा दैनिक ज्याला आम्दानी गर्ने दफा ४ बमोजिमका श्रमिक कामदार तथा मजदुर सम्झनुपर्दछ।